

Звіт зовнішнього екзаменатора

Тернопільського державного економічного університету

М. Пітер ван дер Гук

Університет ім. Еразмуса, Роттердам, Нідерланди

та

Академія Економічних наук, Будапешт, Румунія

1. Вступ

З 13 по 17 червня 2006 року я перебував з візитом у Тернопільському державному економічному університеті (ТДЕУ). Я провів дуже інформативні зустрічі з деканом Україно-нідерландського факультету економіки та менеджменту, з кількома викладачами та студентами. Ці зустрічі були надзвичайно інформативними і я дуже вдячний тим людям, котрі висловили бажання поділитися своїми думками зі мною. Я з радістю відзначаю те, що зростає усвідомленість як викладачами так і студентами однієї із найсерйозніших та найпоширеніших проблем України – корупції. Я аплодую цьому факту, оскільки усвідомлення проблеми корупції є важливим кроком до подолання цієї проблеми. Хабарництво та корупція є перепонами для створення здорового клімату для бізнесу. В загальному, визнання цих головних проблем повинно і далі зростати як серед студентів, так і серед викладачів.

Прекрасно, що україно-нідерландський факультет досяг цього в таких дуже складних фінансових та економічних умовах. Мені було приємно те, що Україно-нідерландський факультет став нарешті дійсно факультетом з трьома кафедрами. З організаційної точки зору це є найбільшим удосконаленням та полегшує комунікацію та кооперацію не тільки між кафедрами, а також між викладачами різних кафедр між собою.

Очевидно, що Україно-нідерландський факультет дуже відданий своїм студентам, про що випускники відкрито почули на церемонії вручення сертифікатів 2006 року. Також студенти факультету мають хорошу мотивацію. Мені було приємно дізнатися, що на факультеті розпочнеться і магістерська програма починаючи з 2006-2007 навчального року. І на кінець, радує те, що під керівництвом декана Україно-нідерландського факультету мій візит був дуже добре підготованим та організованим.

2. Роботи на сертифікат

а. студентам бакалаврату було дано завдання здати роботи на сертифікат до 26 грудня 2005 року. Однак, одна із робіт була здана аж 14 червня 2006 року. В результаті, ця робота не могла бути перевіреною вчасно і студент не отримав сертифікат.

b. як і минулі декілька років студентам було роздано методичні вказівки по написанню робіт. Письмові вказівки були хорошої якості і дають студентам суттєву та корисну інформацію. Однак, я бачу, що студенти часто нехтують методичними вказівками і таким чином мають проблему з написанням наукової роботи.

c. плагіат є спокусою для студентів, але він є неправильною стратегією з двох причин. По-перше, це погано з етичної точки зору. По-друге, це неправильно з практичної точки зору, оскільки студент нічого не вивчає при звичайному копіюванні тексту. В Інтернеті, однак, студенти захоплюються до плагіату. Існують сайти, де продають роботи, які також пишуться на замовлення. У відповідності до рекомендації За мого звіту за 2005 рік, студенти зараз були змушені підписати положення про плагіат, де чітко дано визначення плагіату і чітко зазначено що дозволено, а що ні. Також чітко визначено наслідки, які настають коли студент таки списує: він/вона не отримає сертифікату бакалавра. Це є вагомим вдосконаленням. Однак складність полягає у виявленні фактів плагіату для викладачів.

d. студенти мали здати свої роботи на сертифікат викладачам англійської мови для перевірки мови, якою написана робота. Однак не всі роботи були підписані викладачами англійської мови. Більше того, не зовсім зрозуміло що було завданням викладача англійської мови. Я побачив, що кілька робіт, написаних дуже поганою англійською, були підписані викладачем англійської мови. Очевидно, присутність підпису викладача англійської мови не свідченням того, що робота написана хорошою чи прийнятною англійською мовою. Таким чином, здалося, що від викладача англійської не очікувалася перевірка чи виправлення мови.

e. я прочитав всі 25 робіт на сертифікати, які були здані вчасно. В загальному якість робіт була майже така сама як і в 2005 році. Однак я чітко побачив покращення в рецензіях викладача, які зараз стали більш детальними і вищої якості ніж у 2005 році. Я також зрозумів що керівник робіт дає рецензію на попередні версії роботи, і що вона давала студентам можливість переглянути та виправити роботи перед тим як здати остаточний варіант. Це є ще одним покращенням, яке я помітив, адже це робить навчання ефективнішим під час написання робіт на сертифікати.

f. роботи наштовхнули мене на наступні спостереження:

- Деякі роботи було написано поганою англійською мовою. В одній з робіт мова була настільки поганою, що роботу подекуди неможливо було зрозуміти.
- Деякі роботи мають погану структуру та неорганізовані.
- Деякі роботи недостатньо дескриптивні або/та написані в журналістському стилі і не містять аналітичних елементів.
- Деякі роботи не закінчуються ніякими висновками або містять неясні висновки.
- Список використаної літератури в деяких випадках погано організований, наприклад джерела розміщені в хаотичному порядку, а не в алфавітному порядку, або в алфавітному порядку, але не за прізвищем автора, а за назвою.
- Деякі роботи містять посилання на джерела літератури, яких немає в списку використаних джерел, тоді як деякі студенти включають у список використаної літератури джерела, посилань на які немає в тексті роботи.

- Деякі роботи просто повторюють (частково) підручник, включаючи і приклади.
- Принаймні одна робота викликала в мене підозру на плагіат. Склалося враження що студент скопіював основну частину роботи з українських сайтів. Однак, оскільки Україно-нідерландський факультет не має програмного забезпечення для виявлення плагіату, важко довести такі факти.

3. Екзамени

Я зрозумів що більшість дисциплін, котрі викладалися англійською мовою, закінчувалися усним екзаменом. Основи бухгалтерського обліку – виявився єдиним англомовним курсом, який закінчився письмовим екзаменом. Я переглянув завдання екзаменаційних робіт з цієї дисципліни і дійшов висновку що ці тести є досить **comprehensive**. Вони складаються з декількох секцій, включаючи питання з варіантами відповідей, типу правда/неправда та такі, що потребують повної відповіді. В тестах вказано як час, відведений на виконання екзамену, так і кількість балів, які можливо отримати за правильну відповідь на кожне з питань. Однак, кількість запитань з варіантами відповідей не достатня для проведення ефективного статистичного аналізу відповідей.

4. Подальші вдосконалення

Вважаю за потрібне повторити те, що я зазначав у попередніх звітах. В загальному, як викладачі, так і студенти добре попрацювали. Я переконаний, що процес впровадження західних стандартів освіти буде продовжуватися. Це дасть можливість Україно-нідерландському факультету швидко та успішно перейти до стандартів Болонської системи. Я бачу великий потенціал Україно-нідерландського факультету в реалізації цієї мети.

Над наступними моментами варто працювати і надалі щоб продовжити процес вдосконалення факультету:

- а. беручи до уваги широке розповсюдження проблеми корупції в українському суспільстві та її негативні наслідки для бізнесового середовища, можливо варто Україно-нідерландському факультету економіки та менеджменту ввести в навчальну програму курс з етики, чи більш специфічний курс бізнес-етики. Це можна зробити як на рівні бакалаврату, так і магістратури.
- б. Формат робіт на сертифікати потрібно надалі вдосконалювати. Особливого вдосконалення потребує мова, а також інші аспекти написання робіт не є достатньо досконалими, такі як структура, посилання на літературу та список використаної літератури. В загальному, писемне мовлення студентів потребує вдосконалення.
- с. Плагіат залишається проблемою. Інтернет поглиблює цю проблему.
- д. Як формат так і зміст екзаменаційних робіт потрібно вдосконалювати. Усні екзамени мають деякі переваги. Наприклад, вони можуть бути ефективними коли кількість

студентів в групі невелика. Проте усні экзамени мають ряд недоліків, серед яких основним є те, що вони є більш суб'єктивними, аніж письмові іспити.

- e. Рівень деяких викладачів потрібно підвищувати, так як і впроваджувати управління людськими ресурсами.
- f. Адміністрування потрібно також покращити, як зі сторони управління персоналом, так і роботи зі студентами.

5. Рекомендації

Я спостерігаю той факт, що Україно-нідерландський факультет економіки та менеджменту має як можливість, так і бажання працювати над проблемами, зазначеними мною вище. Під час опрацювання мною робіт на сертифікати та обговорення із викладачами та студентами, я дійшов висновку запропонувати наступні конкретні рекомендації, котрі зможуть допомогти Україно-нідерландському факультету економіки та менеджменту в подальшому підвищенні його академічного рівня.

- a. Не зважаючи на те, що письмові методичні вказівки добре розроблені, студенти не завжди їм слідуєть. Науковий керівник зазначив це у своїх відгуках. Я вважаю вдосконаленням те, що відгуки наукового керівника стали детальнішими аніж в 2005 році і я сподіваюся на кращі і глибші відгуки у майбутньому. В додаток до цього, Україно-нідерландський факультет економіки та менеджменту може запровадити яексь заохочення за найкращу роботу на сертифікат.

Рекомендація 1a:

Науковому керівникові звертати більшу увагу на методичні вказівки при керівництві роботами та давати більш детальні відгуки.

Рекомендація 1b:

Розглянути можливість впровадження коїсь винагороди за найкращу роботу на сертифікат.

- b. Якість робіт на сертифікати дуже різниться. Це стосується як теми роботи (в тому числі структури та висновків) та формату (наприклад, використання посилань на літературу та укладання списку використаної літератури). Деякі роботи дуже погано структуровані, носять більше розповідний, аніж аналітичний зарактер, радше журналістський, аніж науковий. Деякі студенти мають проблему з написанням робіт, що відповідають науковим та академічним стандартам.

Рекомендація 2a:

Запровадити курс по написанню наукових робіт.

Рекомендація 2b:

Вимагати від студентів здавати дві копії робіт на сертифікати. Одну своєму науковому керівнику, а другу – на кафедру ділової комунікації та організаційної поведінки. Це дозволить підсилити другий навчальний ефект від написання цих робіт – вдосконалити навички писемного мовлення студентів та вдосконалить їх англійську мову. Роботу в такому випадку можна буде оцінити в двох аспектах – 1) з точки зору економічного змісту роботи та 2) оцінити рівень англійської мови.

- c. Я підозрюю що принаймні одна з робіт практично повністю складається з тексту, скачаного з Інтернета. Це підтверджує те, що плагіат залишається проблемою. Існує дуже багато програмного забезпечення, котре дозволяє виявити плагіат. Ціни на нього також дуже різняться. Рошук в Інтернеті дає кілька сайтів, які дають змогу отримати більше інформації з цього питання, такі як www.plagiarism.org, www.plagiarism.com, і www.plagiarism.phys.virginia.edu. В мене складається враження, що студенти зараз користуються тим, що викладачам важко виявити плагіат.

Рекомендація 3a:

Зобов'язати студентів також здавати електронну версію роботи на сертифікат (разом з двома паперовими копіями). Це полегшить застосування програмного забезпечення щодо виявлення плагіату.

Рекомендація 3b:

Додати до методичних вказівок пункт про те, що роботи будуть перевірятися на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення. Усвідомлення студентами того, що їх можуть впіймати на плагіаті значною мірою знизить їх бажання використовувати його.

- d. Якість екзаменаційних робіт потрібно надалі вдосконалювати.

Рекомендація 5:

- a. *Заохотити викладачів проглядати екзаменаційні завдання один одного. Досвід показує, що викладачі, як правило, не бачать своїх помилок та недоліків екзаменаційних робіт, які вони складають. .*
- b. *Розглянути можливість збільшення кількості питань з варіантами відповідей для того, щоб ефективніше провести статистичний аналіз як екзамену загалом, так і кожного окремо взятого запитання.*
- c. *Повторити тренінг з написання та оцінювання екзаменаційних робіт для викладачів.*

- e. Управління персоналом необхідне для успішного функціонування організації. Оцінка персоналу є невідомою частиною управління людськими ресурсами. Важливо щодо оцінювання працівників відбувалося відкрито та з використанням однакових методів для всіх категорій персоналу. Важлива відзначити, що оцінка повинна бути взаємною. Не лише завідувач кафедри повинен оцінювати роботу професорсько-викладацького складу, але і працівники повинні оцінити умови своєї праці. Наприклад, це дасть можливість членам трудового колективу можливість сигналізувати про відсутність якихось матеріалів, або виникнення певних умов, які впливають на продуктивність їх праці, або виникає необхідність прослухати деякі курси, що дадуть можливість вдосконалити їх навички, і т.д. в оцінювання повинні обов'язково фігурувати права членів трудового колективу.

Рекомендація 6:

- a. *Завідувачі кафедр повинні щорічно профодити оцінку професорсько-викладацького складу кафедри, про що звітувати деканові факультету.*
- b. *З цією метою розробити стандартну форму оцінювання щоб переконатися що всі викладачі і працівники будуть оцінені з використанням одного і того ж методу.*
- c. *Лаборант кафедри повинен допомагати завідувачу в проведенні оцінки*
- d. *Організувати курс по управлінню персоналом Університету.*

М. Пітер ван дер Гук, зовнішній екзаменатор, Роттердам, 26 червня 2006 року